

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՆԵՒԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏՈՒԹԻՒՆ

ԶՄԻՌՆԵՒԱ ԸՆԴՈՒՄ 13 ԱՊՐԻԼ 1865

ԹԻՒ 829

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏՈՒԹԻՒՆ

ԶՄԻՌՆԵՒԱ, 13 ՄԱՐՏ

Գիտել արժան է որ Բրախմի զաշնադրութամբ, Բրախմի խոստացաւ Շէկզիկի դքսութեան հիւսիսային մասը վերադարձնել Տանիմարայի և Այս խոստումը մինչև ցայսօր 'ի դործ չդրուեցաւ և թէպէտ անոր վրայօք բանախօսութիւններ կը լայնին մինչև ցայսօր Բրախմի և Տանիմարի կառավարութեանց մէջ, սակայն Լաւրոպայէն հասած նոր լուրերուն նայելով՝ այս բանախօսութիւնները յաջող վախճան մի չունենալով դադար են ։

Տանիմարայի կառավարութիւնը՝ իրաց այս ձախող կացութեանը մէջ, Գաղղիոյ ու Ասորիոյ տէրութեանց միջնորդութիւնը խնդրեց է, որովհետև Բրախմի զաշնադրութեանը և Շէկզիկի դքսութեան խնդրոյն վերադարձնել կերպիւ կարողացաւ զործակից եղած են ։ Լաւրոպայէն 'ի սկզբան հաստատեցին թէ Գաղղիան այս դործոյն վրայօք յայտարար մի յուղարկեց Պէրլինի գահէն և կը խորհի միջամտի ըլլալ 'ի նպատակ Տանիմարայի ։

Այս լուրը՝ որուն 'ի նշ աստիճան հիմնաւոր ըլլալը տակաւին յայտնի է, վայրիկ մի մեծ վախ ու անհանգստութիւն պատճառեց կենդանադէտ անձանց վերայ, և կարի իրաւամբ, քանզի Գաղղիոյ միջամտութիւնը այս դործոյն մէջ՝ պատերազմ կենթադրեց ընդդէմ Բրախմի, որ՝ ըստ երևմանց, միտք չունի Շէկզիկի հիւսիսային մասը Տանիմարայի վերադարձնել ։ Այսու ամենայնիւ փարքէն հասած վերջին լուրերը կը հաստատեն, թէ բանախօսութիւնները նորէն պիտի սկսին Բրախմի ու Տանիմարայի կառավարութեանց մէջ՝ այս խնդրոյն բարեկամարար վախճան մի տալու համար ։

Վէնայի բնակիչները մեծ ուրախութեամբ և ճրագավառութիւններով աստիճանային քոնքորատիօն կոչուած դաշնադրութեան ջնջուիլը, որ շատ տարի առաջ հաստատուած էր 'ի մէջ Ասորիոյ և Հռոմի Ս. Կահին ։ Այս դաշնադրութեամբ՝ Ասորիոյ պաշտօնական և մասնաւոր վարձարանաց մէջ դաս տրուած ուսմանց տեսչութիւնը սրբադան Պապին յանձնուած էր, որ իւր եպիսկոպոսաց ձեռքը կը հսկէր ամեն դաստաւանութեանց, որպէսզի անոնց մէջ հոմէական կրօնին դէմ վարդապետութիւն մի չըլլայ, բայց յայտնաւ ամուսնութեան օրէնքը եւ կեդեցականաց յանձնուած էր ։ Հետեւեալ անոնց հրամանին դէմ եղած որ և է ամուսնութիւն մի վաւերական չէր համարուէր կառավարութեան ջնջուիլով՝ որ տեղի ունեցաւ ազգային գլխաւորաց (սէյնէօր) ժողովոյն որոշմամբ, քաղաքական ամուսնութիւնը հաստատեցաւ Ասորիոյ բոլոր կայսերութեանը մէջ ինչպէս որ 'ի դործ կը դրուի Գաղղիոյ և Իտալիոյ մէջ, նմանապէս Լաւրոպայի ուրիշ քաղաքակրթեալ ազգաց մէջ, Այլև վարձարանաց ընդհանուր տեսչութիւնը կը դրական իշխանութեան ձեռքէն ելելով կառավարութեան անցաւ ։ Այս ազատասիրական նոր կացութիւնը, որուն շատոնցմէ 'ի վեր բաղում փափաքանք կը ցանկար Ասորիոյ ժողովուրդը, բերկրալի մեծ տպաւորութիւն մի ըրաւ բոլոր հասարակութեան վերայ 'ի մեծ տրամութիւն կը դրական դասուն ։ Կըսուի թէ Ս. Պապը ինքնադիր նամակ մի դրած է օգոստոսի 1864 թ. 30-ին ինչպէս կայսեր, որպէսզի բարեհաճ հաստատուն պահել զվերոյիշեալ դաշնադրութիւնը, սակայն 'Կորին Վ. համար, որովհետև պատասխաններ է թէ, ինքն այժմ սահմանադրական կայսր մի ըլլալով՝ այսպիսի խնդրոց որոշումը իրմէ կ'ախեալ չէ, այլ ազգային ընդհանուր ժողովէն ։

Կենդանադէտ անձինք կը թոնք թէ նոր համաձայնութիւն մի հաստատուած պիտի ըլլայ 'ի մէջ Իտալիոյ և Գաղղիոյ կառավարութեանց, որ լորտեւորուն խորհրդանոցին մէջ 'Կարդէն կայսեր կառավարութեան քաղաքային ընթացքը պարսպապէս աշխարհի համաձայնութեան մի համար համաձայնութիւն՝ որ լորտի մը զրուցածին նայելով Բրախմի պատերազմին արդիւնքը անհետ պիտի չնէ ։

Մեք կարծեմք թէ այս քաղաքային համաձայնութիւնը նոր չէ յիշեալ երկու մեծ տէրութեանց մէջ, և թէպէտ գաղղիացի օրադրաց շատերը Իտալիոյ դէմ թշնամական յօգուածներ կը հրատարակեն անպակաս, այսու ամենայնիւ 'Կարդէն կայսեր կառավարութիւնը երբեք չդադարեցաւ սիրալիւ յարաբերութիւններ և համաձայնութիւն տեսնելու Իտալիոյ հետ ։ Այս համաձայնութիւնը՝ որուն գէմ գանդա կը լայն լորտերուն խորհրդանոցին մէջ, ամենահաւանաւոր է աշխարհիս խաղաղութեան հաստատուն մնալուն և տարակոյս չկայ թէ ցորձաք որ Գաղղիան սիրով է և համաձայն Իտալիոյ հետ, ոչ Երեւելեան խնդիրը և ոչ գերմանական խնդիրը մեծ վտանգներ չկրնար ունենալ ընդհանուր խաղաղութեան համար ։

Գուցէ պիտի չուշանամք որոշիչ պատերազմի մը լուրեր առնելու հաղէտտանէն, ինչու որ անդղեական զօրքանակը Մարտի 13ին Ենթալոն քաղաքը թող տալով յառաջացաւ դէպ 'ի Մակաւա ։ Իսկ Բալթիկ ծովի վրայ իւր զօրք օրօրօք բանակեցաւ 'ի վերայ Ճանապարհին ուսկից պիտի անցնին անգլիացիները՝ զօրաւոր դիրք մի բռնելով Լեւան մի ստորադ, Այստեղ հաւանականաբար ճակատ առ ճակատ պատերազմ մի պիտի ըլլայ, որուն մէջ անտարակոյս անդղեցիները յաղթական պիտի հանգիստանան, եթէ բնական հարուած մի չունենան, որպիսի են կըլմայէն պատճառեալ դանազան հիւանդութիւնք ։

Ե Գ Ի Պ Տ Ո Ս

Բարձրագոյն փոխարքայն մօտերս Գահէրէի մէջ փառաւոր հանգիսիւ բացաւ երեսփոխանական ընդհանուր ժողովոյն նիստը ։ Այս բարեպատեհ առթիւ 'Կորին փոխարքայական Բարձրութիւնը պատուական գահախօսութիւն մի ըրաւ, որուն մէջ իւր տէրութեան խաղաղ ու հանգիստ վիճակը յառաջ բերելով յայտնեց, թէ երեսփոխանական ժողովոյն բարեջան գործակցութեամբ պիտի աշխատի հասարակաց բարեկրթութիւնը ընդարձակել, արուեստները ու վաճառականութիւնը ևս քան զէս ծաղիկեցնել, երկրադործութիւնը արդիւնաւորել և մասնաւոր բամպակի մշակութիւնը ևս առաւել զարգացնել, ինչպիսոյս խնամքը իւր գահախօսութիւնը վերջացնելով ըսաւ ։ «Մեր պարտքն է աշխատել և գտնել հայրենեաց բարօրութիւնը զարգացնելու միջոցները» ։

Բարձրագոյն Իսմայիլփաշան, որուն մարդասէր և ազատասէր զգացմանցը նոր ու անժխտիկ ապացոյց մըն է երեսփոխանական ժողովոյն հիմնադրութիւնը ինչպիսոյս մէջ, բաղում խնամք կաշխատի միշտ իւր ժողովրդոց իմացական, բարոյական և նիւթական կացութիւնը յառաջադէմ ծաղիկեցնելու, և այս պատճառաւ է որ ինչպիսոյս բոլոր բնակիչները մեծապէս ոգէ են իրենց առատագրութեան վերահասէն ու իբրեւ հայր կը սիրեն զնա 'ի խորոց սրտէ ։

'Կորին Բարձրութիւնը օր ըստ օրէ կը շարունակէ զործէ եղիպտական կառավարութեան ամեն ճիւղերը, իւր ցամաքի զօրքերը և իւր նաւատորմը յառաջադիմելու վերայ են միշտ ։ Հետեւեալ շատ տարի չանցած՝ եղիպտական կառավարութիւնը ամեն ճիւղերէն արդէ կ'ախեալ չէ, այլ ազգային ընդհանուր ժողովէն ։

Ինչպէս յայտնի է, բարձրագոյն Խնամքը եւ ընդհանուր դաստիարակութեամբ կը թեալ է ու խիստ լուսաւոր միտք ունի, իւր պաշտօնէից (մինիսթր) խորհուրդը բաղկացեալ է լեզուադէտ ու բանբուն անձինքներէ, որոց մէջ երեւելի կը հանդիսանայ հայկազուն վսեմ 'Կուպար փաշան ։ Ուստի աշխարհի կառավարութեան հովանաւորութեանը ներքեւ դրաւ նուազ ժողովուրդները հարկաւ բարեբաստիկ օրեր անցնելու սահմանաւէն ։

ԱՅԳ ԱՅԻՆ

Հայտնի է թէ մեծարոյ Կաղաքեան խաչատուր աղան 18 տարիէ 'ի վեր իբրեւ առաջին թարգման Լմերիկայի հիւպատոսարանին Իզմիրի, հաւատարիմ և զործունեայ ծառայութիւններ մատուցած է և կը մատուցանէ նոյն հիւպատոսարանին ։

Այս ծառայութեանց տեղեկագիրը՝ մեծաշուք միտք Սթիվերս Լմերիկացի հիւպատոսին ձեռք անցեալէն, ըր Վուաշենկիլըն հասնելով՝ արտաքին գործոց պաշտօնէի միտք Սթիվերս հաճեցաւ՝ առ հիւպատոսն զրած իւր նամակաւ որ 'ի 2-14 փետրուարի ներկայ տարւոյս, Լմերիկայի հասարակապետութեան շնորհակալութիւնը յայտնել մեծարոյ խաչատուր աղային՝ վաւերացնելով առաջին թարգմանի իւր բարձր պաշտօնը ։

Այսպիսի մեծ և հզօր հասարակապետութեան առ ինչեայ հայկազուն քաղաքակրթութեան միտք չունի, որովհետեւ անիւր և ոչ սակաւ պատիւ կընէ թէ իրեն և թէ Իզմիրի Հայ ժողովրդեան ։

Իզմիրի ազգային առժամանակեայ Հանձնաժողովը հետեւեալ տնօրէնութիւններ ըրաւ ։

Մեծարքայեան և Հոփսիմեան վարձարանաց հոգաբարձու անուանեցան շուրս ուսումնական յարգոյ անձինք, որք են պարոնայք Ստեփան Տէմէեան, Սարգիս Մարգարեան, Գրիգոր Զինկիրեան և Սարգիս Բաղդուրեան ։

Կղզային կալուածները վարձու տալու և նորոգութեան պէտք եղած ժամանակ հսկելու պաշտօնը յանձնուեցաւ հետեւեալ յարգելեաց, որք են պարոնայք Յովհաննէս Սուլթանեան, Ս. Տէմէեան, Բաղդուր Պարճեան, Յովհաննէս Շէկէպեան և Գեորգ Սուլթանեան ։

Հիւանդանոցին մատակարարութիւնը և հոգաբարձութիւնը աղքատասիրաց ընկերութեանը յանձնուեցաւ, որ իւր բարեկարգ ընթացքով և մարդասիրական ջանքերը ժողովրդեան համակրութիւնը ձեռք բերած է 'ի վաղուց անտի ։

Յիշեալ ազգային Հանձնաժողովը ուրիշ տնօրէնութիւն մի ևս ընելու վերայ է ։ Տեսնելով խաղիկ դրամական նեղ վիճակը՝ և անոր դարման մի ճարելու նպատակաւ, ազգայնոց մէջ 3000 օսմանեան լիսային փոխառութիւն մի կառաւարկէ՝ վեց վեց լիւսբաժանորդադրութեամբ ։

Այս առաջարկութիւնը անտարակոյս շատ ազգօգուտ է, և անոր գործադրութիւնը ամենադիւրին կը լայն, եթէ բոլոր ժողովուրդը սիրով և միտքաւորութեամբ կ'ապուած ըլլար ։ Բայց ցաւօք սրտի կը տեսնեմք, թէ երկպառակութիւնը կը շարունակուի և յառաջ երթալու վերայ է ։ Ուստի հարկաւ ազգային գործոց բարեկարգ ընթացքին և յաջողութեանը արդէ պիտի ըլլայ ։ Վասնորոյ խոհմութիւնը և ազգասիրութիւնը կը պահանջեն որ քիչ մըն ալ այս ազգակործան երկպառակութիւնը անհետ ընելու կամ նուազեցնելու միջոցներուն վրայօք աշխատուի ։

Ահաւասիկ յիշեալ փոխառութեան նկատմամբ Հանձնաժողովոյն հրատարակած յայտարարութիւնը ։

ՔՐԴԱԿԵՐՈՒՄ

Յանձնաժողովն ազգային հաստատութեանց մասին պարտաւարտաճառ տնօրինած և հաշուոյ քննութեանց դրադած ատեն՝ միւս կողմէ ազգին ներկայ դրամական նեղ վիճակը որ և ինչ բարեկարգութեան և յառաջագիւ մութեան դէմ պատուար կանգնելու սպառնալով՝ մեր միտքը, մեր բոլոր մտածմունքը կը դրաւէր, և տեսակ տեսակ միջոցներու մէջէ՝ որոնք թերեւս ապագային մէջ գործադրուին, Յանձնաժողովն դիւրագոյնը և անմիջապէս կը նշարէր երկար խորհրդածութիւններէ վերջը, և կը համալուէր միւսմայն որ ասի գլխաւոր միջոցներէն մէկն է ազգային ելման և հաւասարակշռութիւնը պահելը, բարեկարգութեան և յառաջագիւլութեան դէմ ելնելիք արգելքները փշուրելու և մանաւանդ ազգային պատիւը պաշտպանելու:

Այս միջոցը ձեռք յայտնելէն յառաջ, սիրելի քաղաքակցիք, բարեկամներ, եղբայրներ, մէկ ազաջանք մը ունինք, ազաջանք մը՝ զոր ամէն մէկերն ալ ձեռքը եղբայրաբար թոթովելով կ'ընենք: Եթէ ձեր մէջէ գտնուի մէկը՝ որ անձնական նկատումի մը կը ծագուի և ազգային որ և ինչ գործ նոյն կ'ընէր, զանի կազաչներ 'ի սէր ազգին, 'ի սէր Աստուծոյ թողու անձնական մէկ կողմէ ձեռք ձեռքի տալով ընդհանուր օգուտը գրկենք, այս ազաջանքը անկեղծաբար ձեռք ընենէն վերջը կը դառնանք հիմա վերոյիշեալ միջոցը ձեռք բացատրելու:

Ազգայնոյ մէջէ փոխառութիւն մը պէտք է ըլլայ 3000 օսմանեան լիւրացի սոյն կերպիւ, 500 բաժին պիտի ըլլան, ամէն մէկ բաժինը վնջ լիւրացի. բաժնետէրք իրենց առած բաժնեւորեան համամասնութեամբ հարկւրին վնջ տոկոս պիտի ընդունին տարին, և ամէն մէկ տարի իրենց դրամագլխին հարկւրին քանքը ետ պիտի ստանան մինչև իրենց դրամագլխին ամբողջագլխէ վճարուիլը՝ որ հինգ տարուան մէջ պիտի վնջայ: Ասի դիւրին և պարզ միջոց մ'է որ կը յուսանք ինչպէս որ քաջաբերեալ ունինք, ազգայնոյ մէջ շուտով պիտի գործադրուի յօդուտ և 'ի պատիւ ազգին: Բաժնեթուղթերը երաշխաւորուած պիտի ըլլան քանի մը պատուաւոր հարուստ ազգային ներքէ, որոց ամէն մէկուն Յանձնաժողովն փութապէս հրահրակրեալ պիտի ընդունի. որոնք եթէ այս պաշտօնը ընդունին՝ Յանձնաժողովն անառական անուններն պիտի հրատարակէ: Երաշխաւոր ըլլալը անձանց առաւելութեան փոխարէն Յանձնաժողովն ազգային կալուած մը կամ կալուածներ անոնց անուանը պիտի փոխանցէ ազգային միջոցաւ, մինչև 5000 լիւրացի ամբողջագլխէ վճարուիլը ազգային արկղէն:

Բացատրենք հիմա թէ ինչ օգուտ պիտի ծաղի ասկէ: Դիւրին օտար ազգաց ձեռք գտնուած քանի մը ազգային կալուածներ որոնք պարտքի պատճառաւ իրենց ձեռքը անցած՝ եկամուտ մը չեն բերեր ազգիս, և սոյն պարտուց հարկւրին 12 տոկոս կը վճարուի՝ պիտի աշխատուի դաշնագրերը միշտ յարգելով՝ քանի որ ազգային կնքով և ժողովով եղած են, զանոնք համոզել որ պահանջներն ընդունին և կալուածները յանձնեն ազգին: Զորքինակ մեծարոյ եղբարք Արեւելքէն որոց ձեռքը կը գտնուին բաւական շատ ազգային կալուածներ, չեմք կարծեր որ ասանկ պարագայի մէջ դիմադրութիւն չեն, որոնց աղին բնաւորութիւնը և Հայոց ազգիս վրայ համակրութիւն ունենալին լաւ ճանչցուած է հասարակութեան մէջ. ասով ազգս 150,000 զուրուշ պարտքէ անմիջապէս պիտի ազատի. նոյն կալուածները ձեռք պիտի անցնէ, և սոյն դուրսը պիտի պարտաւորի ազգայնոյ հինգ տարուան մէջ վճարելու հարկւրին վնջ տոկոսով փոխանակ հարկւրին 12, և ուրիշներ:

Բ. Ազգը փոխառութեան օտարին պարտք ունենալով՝ իր անհատին, իր զաւակին պիտի պարտաւորի հարկւրին վնջ և ոչ տասներկու տոկոսով:

Գ. Հինգ տարուան մէջ առանց ազգային գործոց բարեկարգութեան վնասելու՝ բոլոր ազգային պարտքը տակաւ առ տակաւ պիտի սրբուի և ապագային մէջ սոյն օրինակ դրամական ներդրութեան պիտի չհանդիպի:

Դ. Սոյն փոխառութեան պատճառաւ ազգս պիտի չաչի միայն տոկոսէ 530 լիւր, նոյնպէս և ուրիշներու ձեռք գտնուած ազգային կալուածներու վարձքի տարբերութենէ, և ազգային ծախսուց համար ըլլալիք խնայողութենէ մեծագլխէ օգտելով՝ ելումտից հաւասարակշռութիւնը վերստին կը հաստատուի, և ազգս խաղաղ և անդորր վիճակի մը մէջ կը մտնէ:

Ահաւասիկ սիրելի քաղաքակցիք, դիւրին միջոց մը, ազգին օգուտաւոր միջոց մը զոր Յանձնաժողովն եռանդաւրն կը խնդրէ որ գործադրէ: Ժամանակ է որ ցոյց տանք մեր ազգասիրութիւնը. ժամանակ է ցոյցներ նաև

օտարին որ Հայը զգայուն սիրտ մը ունի և բնաւ անտարբեր չի կենար իր սիրելի ազգին չաչուն կամ վնասուն: Մոռնանք անձնականը և փոխադառն ազատենք:

Հաշիւներու քննութեան նկատմամբ դուրսէն թախանձանքները և ստորագրութեամբ նամակները շատ նախով՝ Յանձնաժողովն աւելի ջանքով եւ քաջաբար է և կը յուսայ քիչ ատենէն հրատարակելու կարող ըլլալ:

Խօսքերնիս կը կրեմք կրկին և կրկին հրահրելով այն ազգասէրները որոնք միջոց մը կամ կարծիք մը ունին 'ի նպատակ ազգին՝ գրով Յանձնաժողովն հաղորդելու բարեւորութիւնը ունենան:

Զմիւռնիս Անդամ
6 Ապրիլ 1868: Ազգային Յանձնաժողովոյ:

Հետեւեալ յօդուածը կ'ընթացէ յաղաղիցաւ մեզ 'ի հրատարակութիւն:

Կալուածութեան հազարկոյ սուրբ եկեղեցին յընթաց 144 ամաց կենդանութեան խրոմ՝ այդ բաղմբ ունեցեալ զհանգիստ նաւակատեաց յուրախութիւն հոգեւոր, սակայն հաղիւ վայելեալ զհոգեւոր՝ որչափ հանդիմաւ ջրօրհնաց տարւոյս. յորում ընդ փրկարար տօնի Ծննդեան և Մկրտութեան Տօնին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ զուգընթաց և զայլ բերկրայիս և խնդաւթիս, զի 'ի Կալուածին Յունուարի 1868 ժամանեալ այսր Տօնն Արքայաժողովարարական շնորհապատիւ փառաբանութիւն յուրախութեամբ յարգելով և սովորական շքով. և յետ երկուց աւուրց յայտարարութեամբ եկեղեցականի՝ լու 'ի լու հաշակեալ թէ նուիրակն ունէր զայլ մի ևս կոնդակ օրհնութեան 'ի նորընտիր վեհախառ կաթողիկոս Գեորգի Գեորգեան ընթերցուած նախագլխէ կոնդակ վեհախառնի, (որ ապագրեալ էր զեկեղեցի ապուր Եւփածին) և զհին Ս. Մովսիսի արքեպիսկոպոսի թեմակալ առաջնորդի վանաց Զուգայոյ: Հուսկ յետոյ տեսան Արքայաժողովարարականի՝ որ պատարագին էր, դարձուցեալ զերեսն 'ի ժողովուրդն պատշաճաւոր իմն բնութարարութեամբ արար դիմաւոր և փառաւորեաց զպաշտօն իւր և զաստիճան, որպէս և յետ պատարագին զկարգ ջրօրհնաց 'ի ցնծութիւն աշխարհի:

Եւսկան խնդիր կոնդակի Աստուածապատիւ Հայրապետին՝ զինի ողջունական օրհնութեանց, յերկա հայր գլխաւոր առարկայս: Մին առ խոհական և ազգային խորհրդի հրամանին 'ի դոտս համոզէն եկեղեցականաց, որպէսզի կոչուին նոյնի յայսմէն ոչ ըստ կերպի անցեղոյ անքննին և հասարակի՝ այլ լինիլ պարտի ոչ միայն կանոնական ընտրանք, մեծ զգուշութեամբ և քննողութեամբ (յաւէտ դարադարական իմաստան և զգանդաւած բնութեան), այլ ոչ թաւը հրամանի և տեղեկութեան սրբադոմար սինդիկատոսին Եւփածին: (Օրհնեալ Աստուած և օրհնալ առաւօտս խաղաղութեան, որ համարի սկիզբն շնորհութեան տան ազգիս):

Մին 'ի հարկ և 'ի ծանուցումն թեմակալ առաջնորդաց 'ի վիճակն համոզելի՝ առ անշուշտ կառուցման մարդարանաց 'ի կրթութիւն մատարողից ժողովրդեան: (Օրհնեաց Տէր զոյս խորհրդի և պողարեր արասցէ գործնական հաւատով լողաց հրամանին. և տացէ ուրեք ուրեք իրաւունքս ունեց պատառաքաղաց առաջնորդարանի, առ յոչ 'ի հեռաւոր վայրս գրեւ զամբաստան նուիրեն զԱռաջնորդէն. և տալ կապիլ խանգարել զիրաւունքս և զհաստ վանաց, զիտաւորութեամբ ճնշելոյ զԱռաջնորդն ընդ բոլար կամարարութեան. . .)

Իսկ միւս՝ իրաւտ բացակայութեան ազգիս 'ի նորա ձեռութենէ. կամ որ նոյն է՝ յայլազգական ներսողակալ սովորութեանց. որ զօրէն տղրկաց ծծեաց և ծծէ զիւրողութիւն Հնդկահայոց. (զայլոց տեղեաց թողու՝ այլոց դասակ) և զոր հնոյ ձեռով ազգայնոյն շտեմարանեալ նորովն օտարի ցրուեաց և ցրուէ ցլետին նբարակէտն:

Բանք արգարեւ մին քան զմին նախամեծար, տօնելի խնդիր և արժանաւոր նորութեանի 'ի չըման նոր, առ 'ի լրութիւն Արեւմտեանոյ բարբառոյ, որ 'ի ԾԴ զլուծ, «Հաշեալ եմ» ընդ քեզ տաւապաւաղ և խախտ

եալ մինչ միւլթարեացի. ահաւորիկ պատրաստեալ եմ կարեկէան դրարինս քո շափիղա, և զհիմունս քո շափիղա, և անց վանեաց, և անց շուրջ գրեւ պարխալ յընտիր անանց պատուականաց, և զամենայն որդիս փրկեալս Աստուծոյ և 'ի բաղում խաղաղութեան մանկունք քո, և արդարութեամբ շինեալիք»:

Ո՛վ խնդութեան ձայնիս յուսոյ. եթէ չիցէ մեզ աւետիսն իրեւ արձագանգ կամ որպէս ծիածան գեղեցիկ յաչա՝ զիւրանցելի: Քանզի տառապեալ և խախտեալ տուն ազգիս է՝ որ կարտի իրօք հաշտութեան Հօրն Աստուծոյ. տուն ազգիս է՝ որ յուսոյ և յաւաղելի շինել Աստուծոյ, թերեւ ճարտարապետութեամբ Հայրապետին մերոյ՝ Նորոյն Զօրաբարեւի. բայց և այնպէս Աստուած է՝ որ Մարգարէի զմեզ յինքն դառնալ սրտի մօտ գուշակէ: Կարդա՛ւ Եղբայր առաջին, Ե զԼ. և Զարքաիս Ա զԼ. 5 համար:

Յորժամ հաշեալ Աստուծոյ ընդ Խորայէլ և ազատեալ զնա յեղիպտական ծառայութեանց տանիլ յերկիրն Աւետեաց, զԱհարօնին զվիպաս զարդարեաց տկամբ պատուականօք ըստ թուոյ երկուստասն ցեղին Խորայէլի (Ելից ԻԲ գլ.) զնոյն և Աստուած զէթ յաւուրս յայտնի (յետին) պատրաստեալ վախճաւ. նորոք Քահաճայապետին մերոյ Քահարօյ մեզ զարդ փրկութեան, վերանորոգութեան, վայելչութեան և բարեկեանութեան. և թէ ո՛չք ակունքն պատուական՝ փոխաբերաբար քայ մեզ յարմարեւ ճշմարտ և հոգեւորաւ տեսչաց եկեղեցոյ, փայլելոյ պէս պէս առաքինութեամբ և ոչ սրովք նգովից և բարբարոսութեան, ողորտ ասեն թո՛ւ փանցիլ ակունք շարահիւսեալ 'ի վտակի՝ Քահաճայապետին. սոցա անկանին պարտիք ցոլացուցման և ճառագայթելոյ լուսոյն գիտութեան և օրինապահութեան յազգս և յեկեղեցիս, լիցիլ թերեւ և զապ ստորին եկեղեցականաց ըստ թիւի զան ռուր ընդունականացն փոքրաբար յանուն ժողովրդեան նորոյս Խորայէլի. սոցին եկալիպոսաց խորհրդարանն է իւրն շնորհաց ի թեմին 'ի զլիսոյ Ահարօնեան կաթողիկոսիս, 'ի մօրուսն՝ եպիսկոպոսութեան, և մօրուսն 'ի զպատանիսն՝ որ ասի քահանայութիւն. և 'ի զպատանցն 'ի զգետնն՝ այն է հօտն գնեալ արեւմտի Քրիստոսի. ուստի թո՛ւ իցէ զիւրմն իւրոցն շնորհաց անուշաբոյ, սուրբ և համաժողով. և ոչ ուրեք ուրեք նուր խառն 'ի զարհաճութիւն: Կարդա՛ւ Սաղմոս ԺԼԲ, 2:

Բայց ոյսոց ամենից ամօրէն և հատկէն ո՛վ արդեօք՝ եթէ ոչ հոգին շնորհաց և խնամութեան, հոգին զիւրմութեան և հանճարոյ այն հոգին՝ որ կրթեաց զհարգապարմաստանց հեղինակութեամբ. այդ գոհարն ըստ բնութեանն ասի գոհար, բայց մինչև տաշեալ բերեալ և սրբեալ 'ի ձեռն արուեստից՝ ոչ ստանոյ զիւրմութեան և զարժանաւոր յարգ: Մէջ թէ տայր մեզ որ տեսանել ըզլոց և զոգի նմանականին 'ի մեզ յարգս փոխանցեալ: Բայց և այնպէս ոչ անյուսանամք 'ի խնամոց Աստուծոյ՝ որ հաշտ ակամբ 'ի մեզ քաղցրացեալ. մանաւանդ եթէ իրօք տեղի առնուցուն երեք խորհրդեքն և հրամանք Քահաճայապետին մերոյ և հազարապետի Աստուածայնոց խորհրդոց, յատկապէս առ աստիճան և կոչումն և կեղեցականաց, (նեղհակ ցայ վայր եղելութեանց յաւէտ 'ի Զուգու. . . թո՛ւ այլ պատրուակաւ կրօնի անեք՝ կրեալք ոչ յարկեցն 'ի քակել զեկեղեցին, զայլ թաղել զուրբ կրօնն, հնձել զՅիսուսեան ժողովրդեան լուր զարդարեալն խնամոց ժողովրդեան առ եկեղեցիս՝ եկեղեցականաց, առաջնորդս, վանս և առ հայրենիքն իսկ. զերկ Բաքոսին, թմրիլ, զիճանալ և 'ի նորանոր տեսիլս գործեաց երազել. գնալ ընդ զբոսիս ոսկով՝ և դառնալ 'ի տունս ասկով, թո՛ւ մեր օրն փառք անցանէ՝ և զինի մեր քար 'ի քարի վերայ ոչ մնացէ 'ի Հնդկաստան: Ո՛վ ամօթոյս ճնճղոճագի՝ որ չածէ ըզմնաւ թէ՛ եթէ հայրն իմ այսպէս խորհիցէր, չլինէր և չմնայր ինձ տեղի արշաւանաց. մեզք հոգեւոյն կոչողն զքեզ 'ի պաշտօնք՝ որոյ ոչ ծանաւար զվարկ և զյարգ. և հետեւապէս ոչ զարարողութիւն Արհայն՝ քաջադիմի անարժան գործոց, և զանցաւոր կամաւ ընդգլմ. օրինացն արդարութեան, թո՛ւ սպասիցէ մինչ անձամբ իսկ առցէ զիւրմ վնասուն, յորժամ՝ ճշմարտան հատեալ զլիսոյ՝ այլ ոչ տայ անաղանդ. չափեալ, ասէ, հնուքն գնորս, և լուր ձայնին զոր քարինք 'ի լսելիս ձեր ազաղակեն:

Հուսկ յետոյ զարձուցեալ զերեսս տա բարձրեալն Աստուած՝ խնդելով զվառս և զգոհութիւնս տնայաւ, մաղթելով անդաւորն զերկարածիք կեանս վեհափառ կաթողիկոսին մերոյ՝ նորոյս Մովսիսի. և զնորսն հա

մօրեն հեղեղակա՛նաց ազգիս առ ի լինիլ ըստ Ահարոնի
և Ուրայ, դորայոյցիչ տարր ըստիցայ նորին Հայրապետ
տին ի կարողալ մեզ դադոյն, որ մի ծանրացալ վաս
տախօք ձեռք նորին և ոչ սուրբ խոնարհեցայ. և յայն
ժամ ի մեզ դորայոյցի բանակ անմարմնոյն Ամուղիայ
նաև տան ժողովրդեանս զսրբ կատարեալ և զհամակրա
կան հպատակութիւն առ խորհրդական զլուս սրբոյ և
հեղեղեոյ, հոյեցեալ ի խորատ Առաքելոյն որ առ Երրա
յեցիս. «մանաւանդ անմուսաց ունել զհասարակացն
խօսք՝ թէ մին ձեռն զմիւս լուսնայ և երկրին ի միտին»
զերեան. և այն թէ՛ մին ձեռն չտայ զձայն ծախու :

Կարողա՛ լինից Թէ գլ. 40 համար : Երրայ . Թէ գլ. և
նեղեալ խոյց յայն վայր համարձակութեան, որ ի սուրբ
և յանկեղծ զգացմանց և ծնունդ և ոչ ի կրկն :

***

Կ. Պօլսոյ աղղային երեսփոխանական ժողովոյն
ատենապետ վսե . Բարունակ-Պէլին Ս. Փրկչեան
հիւանդանոցին խնդրոյն վրայօք զբաժ նամակին
շարունակութիւնը :

(Տես լրագրոյն Գալսերքաց քիւր :)

Փանոսեան էֆէնտին անմիջապէս սկսաւ իր պաշ
տօնը վարել, մէկ կողմէն աղղային բոլոր եկամուտ
ները ինքը հաւաքել, հասարակութեան նուէր ժող
վել, նոր եկամուտներ ձարելու աշխատել, և այլն :
միւս կողմէն Պատրիարքարանի սովորական և արտա
քոյ կարգի ծախքերն ընել, հիւանդանոցի ծախքերը
հոյալ, նոր բարեկարգութիւններ մտցնել հօն, զո
րօրինակ արհեստարան մը բանալ յիմարանոցին
քիչ շատ հիւանդանոցի կերպարանք տալ, հիւանդա
նոցը բժշկաց հսկողութեան յանձնելով մաքուր պա
հել, գեղարանը կանոնաւորել, քարաշէն դպրոց մը
կառուցանել, պաշտօնէից կարգ կանոն տալ, վեր
ջապէս ամեն բան ընել հիւանդանոցին՝ ինչ որ
կրնար ընել առանց բժիշկ ըլլալու :

Փանոսեան էֆէնտին 4-5 ամիս այսպէս գործեց,
անուրանալի է որ նոյն միջոցին ժողովուրդն իր ա
ռաւ նուէրներովը անոր նպաստեց, և Պատրիար
քարան ալ իր պարտականութիւնն անթերի կատա
րեց, ժողովուրդը համոզելու ամեն ջանք ըրաւ, և
Փանոսեան էֆէնտին ամէ՛ւն աշարկութիւններն ու
խնդիրները գործադրեց : Փանոսեան էֆէնտին այս
ընդհանուր նպատակն ու օժանդակութիւնը տեսնելով
ուրեց աւելի առաջ երթալ, հիւանդանոցի մէջ բա
րեկարգութեան համար նորանոր ծախքեր բացաւ,
պաշտօնէից թիւն աւելնալով՝ ամսականաց գումարը
16-17 հազարի հասաւ, նորաշէն դպրոցն ալ քիչ
ծանր չեղաւ իրեն : Վերջապէս զոչոյ որ այս ծանր
բեռան ներքե պիտի ընկձի, (չիտնալ պէտք է որ
Փանոսեան էֆէնտին առաջին անգամ է որ ասանկ
մատակարարութեան մը զլուսը անցած է, ի հարկէ
ուրիշ անգամ աւելի փորձառու պիտի ըլլայ) : սկսաւ
աւելի եռանդով աշխատել, մինչև անգամ Լեւոնայ
գնաց նուէր հաւաքելու (կարելի է անձնական ու
րիշ գործեր ալ ունէր հօն) : դարձաւ Պօլսոյ, տե
սաւ որ պարտքերը աւելցրէր են, նուէրները պակսիլ
սկսեց են, ազգային հասոյթները սպառեց են, և
նոր հասոյթի սպասել պէտք է : իսկ հիւանդանոցի
ծախքը որ քան զօր աւելնալու վրայ էր նոր բարե
կարգ վիճակին մէջ, վասնից այս հաստատութիւնը
միայն հիւանդանոց եղած չէր, այլ աշակերտաց
թիւն անսահման դպրոց մը, վարպետներով լեց
ուած արհեստարան մը . ծուլանոց, ծերանոց, ան
կելանոց, պատաւանոց, որբանոց, կուսանոց, անա
ռականոց, սպասարանոց գոնի մը, պաշտօնէից
խումբ մը : մէկ խօսքով՝ նոր Բարեկիւն մը, բայց
ինչպէս պահելու էր. եկամուտն անհաստատ, նուէր
ները նուազեալ. հասոյթները սպառած՝ իր ծախքե
րուն չէին բաւեր այնուհետեւ . թող զիջուած մեծա
ղումար պարտքերը :

Սոյն վիճակին մէջ Փանոսեան էֆէնտին իրաւ
ունք ունէր այս ծանր բեռը վրայէն նետելու . և
անոր տեղ ուրիշ ով որ ալ ըլլար՝ նոյնը պիտի ընէր,
այսինքն պիտի հրաժարէր . և կարծեմ աղղային
պաշտօնեայ մը՝ ով որ որ ըլլայ, ձրիաբար 7 ամիս
ասանկ չարաչար աշխատութիւն մը կրելէ ետեւ հրա
ժարած ժամանակ ոչոք կրնայ զանի բամբասել : Փա
նոսեան էֆէնտին իր աղղային անհատական պարտքը
արիաբար ըրաւ, թող իւրաքանչիւր անհատ ալ իրեն
ինկած բաժինն ընէ :

Փանոսեան էֆէնտին հրաժարեցաւ իր պաշտօնէն,
բայց կարծելով որ այս հրաժարումը իրեն անպատ
ուութիւն կը բերէ, զանազան պատճառներէ բռնա
դատեալ հրաժարած ըլլալ կը ձեռնարէ . սակայն
այնպէս չէ, մուտքը ծախքին դէմ չկրնալ բաւելով՝
հաւասարակշռութեան աւրուիլն է բուն պատճառը .
այս ալ՝ ինչպէս վերը ըսինք՝ դեռ ասանկ գործերու
մէջ փորձառու չըլլալէն յառաջ եկած է : Պատ
րիարքարանի հասոյթներուն առժամանակեայ կեր
պով գրաւումը պատճառ չկրնար համարուիլ իր
հրաժարման, վասնից այն հասոյթներուն նուազու
թեան միջոցին ինքն ալ պատրիարքարանի ծախքը
չկրնալով մատակարարել, կաշանդի շարքուն իրմէ
ամսական խնդրելու պայտարարքարանի գործա
կաշնեան պատասխան տուէր էր թէ «Պատրիար
քարանի հասոյթներն ալ ձեզ ըլլայ ծախքն ալ, դա
յեք ինչ կընէք ըրէք» և այսպէս վրայէն նետեց
էր : Վերջապէս արտաքոյ կարգի ծախքերը զինքը
չփոխեցին . այսու ամենայնիւ իր՝ աշխատութիւնը
գովելի է որ «ազգասիրութեամբ տարաւ այսչափ
ժամանակ ձրիաբար, կարելի է նաև ըսել որ այն
չափ միջոցի մէջ հիւանդանոցները զաւաճեցան, հա
մար, նոյնպէս զանազան տեղեր նուէր ժողովելու համար
ըջողայած ատեն՝ իր սեպակաւ վաստակէն զնա
ւրած և քսակէն ալ շատ զօգուտութիւն ըրած է :

«Փանոսեան էֆէնտին խառն ժողովին գիմնով
յայտնեց որ իր այս պաշտօնը չպիտի կրնայ շարու
նակել : Թէև Վարչութիւնը շատ համոզեց զանի և
խոստացաւ ինքն ալ հետը աշխատել, հրահանգ մը
չկրնել, վերապահեց մը հաստատել, նուէրներն ա
ռաւարդելու համար ժողովուրդեան նոր վստահու
թիւններ տալ, վերջապէս ինչ որ կուզէր՝ այնպէս
ընել : Փանոսեան էֆէնտին նախ հաճութիւն տուաւ,
բայց ստակի կարօտութիւն ունենալու յայտնեց 50,
000 դուրուշի պէտք ունենալու ծանուցանելով՝ գոնէ
20,000 դուրուշ մը անյայտալ իրեն տրուիլ խնդ
րեց, այն ալ 15 օր միայն շարունակելու համար
ըստորում՝ կըլէր, ես սնանկացեալեմ, և անանկու
թիւնն ինչ ըսելէ զիտեք . առնելիք տէրերը զիս
ըջողատուած են, առնէն դուրս չեմ կրնարկոր ելնել
և դրասեմեակ ալ նստելու կարող չեմ. այս պատ
ճառաւ նուէր հաւաքելու համար ալ պտտեղու
անկարող եղած եմ. թէ որ 20,000 դուրուշ ձեռքս
ունենամ, պարտապահանջներուն մէջմէկ քիչ կուտամ
և քիչ մըն ալ նորէն «առջանորմիշ» կընեմ, ասանկ
«առջանորմիշ» ընելու եղանակաւ քամի մը ամիս ալ
կրնամ նայիլ հիւանդանոցը . ասկէ զատ ըսաւ,
ըջաբերական մը կուզեմ Վարչութեան կողմէն,
որպէսզի հասարակութիւնը իմ վրայէս իւր համա
րումը չսպակեցնեն իր նուէրները շարունակել .
քանզի հասարակութիւնը կը կարծէ որ Վարչութիւնը
մօտեցաւ մատակարարութեան պաշտօնը իմ ձեռքէս
պիտի առնէ, ուստի կըսպասէ որ Վարչութեան կող
մէն յայտարարութիւն ըլլայ թէ Փանոսեան տարի
մա՛լ ասկէ ետքը պիտի վարէ իր պաշտօնը . ասոր
հետ մէկ տեղ բողոքելով այլեւայլ լրագրաց անհիմն
տարածանութեանց դէմ՝ Վարչութեան վիպալութիւն
ու զօգուտակութիւնը կուզեմ ըսաւ հիւանդանոցի
բարեկարգ վիճակին համար, որով պտտեղալ՝ հա
սարակութիւնը անհիմն կասկածներէն ազատելով՝
լաւ աչօք նայի իմ վրայ» :

Այս խօսքերուն վրայ Վարչութիւնը իրախուսեց
զինքը, ըսելով թէ անանկութիւնէ կազմանք զքեզ,
մօտեցաւ դրամական նեղութեան առջևն ալ կանոնեք,
անհոգ եղիւր, անօրէնութիւնը այսպէս յանկարծ մի
ձգեք, որ չփոխի տեղի չտայ : միանգամայն ըջաբե
րական մը ու յայտարարութիւն մա՛լ տալու խոստա
ցաւ և տուաւ ալ : Փանոսեան էֆէնտին համոզուե
ցաւ, 1-2 օրուան մէջ 10,000 շափ գումար մը
տրուեցաւ . և մնացածն ալ տալու պատրաստութեան
ատեն՝ փետրուար 2ին ուրբաթ օրը կրկին եկաւ ժո
ղովին և 20,000 դուրուշին մնացորդն ուղղեց ուշ ա
տեն խառն ժողովին իր մէջը խօսելով պէտք եղածը
ընել որոշեց, և Փանոսեանին պատասխանեց որ
այն ստակն անմիջապէս չկրնար տալ . ասոր վրայ
ինքը լուրջեամբ գուրս եկաւ . բայց ժողովը ջըր
ուելէն վերջը իրիկուան ժամը 11ին ներկայանա
լով Ս. Պատրիարքին հրաժարականը կուտայ . և
միանգամայն կըսէ որ «վաղուան հաց չկայ հիւանդա
նոցը, և այս վայրկեանէն ետքը ես բնաւ պատաս

խանատութիւն չունիմ» ոչ նիւթապէս և ոչ բա
րդապէս : Ասանկ ժամանակ Ս. Հայրը ինչ կրնար
ընել, վաղուան հոգը ով պիտի նայի, հացը ով պի
տի առնէ, այնպէս ազգային մատակարարութեան
ընդհանուր տնօրէն մը առնել քալելու ըլլայ, իր
պաշտօնեայնեք անգլուս վիճակի մէջ ինչ կընեն,
և հիւանդանոցին հաստատութիւնը ինչ կընարանք
կանէ : Ասանկ պարագայի մը մէջ ի հարկէ շատ
անտեղութիւններ ու անկարգութիւններ և թերեւ
յափշտակութիւններ ու քողովութիւններ ալ կրնան
պատահիլ հիւանդանոցին մէջ : Գործը այս վիճակին
մէջ Ս. Հայրը շուարած՝ խնդրեց զրով իմաց կու
տայ եղելութիւնը վսեմա . Սեբեդէն էֆէնտին և
մեզ անմիջապէս հրահանգ մը կը ընենուի, որուն
գործադրութիւնը կը յանձնուի ինծի, հետո ունե
նալով դերա . Փոխանորդ հայրսուրբն ու մեծապա
հօք թոր Ռաֆայէլեան :

(Մնացորդը յաջորդ քոռով :)

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, 10 ԱՊՐԻԼ

Արտաքին գործոց պաշտօնեայ բարձրա . Պիւտտ
փաշան՝ Ապրիլի 1էն ըստ նոր տուածի՝ հետեւեալ
ըջաբերականը յուրարկեց մայրաքաղաքիս դեսպա
նաց ի մասին Իզմիրի ծովեզերաց շնորութեան :

Վսեմախալ դեսպան,

Բարձրագոյն Պուրը արգէն պատիւ ունեցաւ բանիւ
բերանոյ տեղեկութիւններ տալ ձեզ՝ Իզմիրի մէջ ծովե
զերք մի շինելու առաջարկութեան վրայօք, որ մաքաւ
տունէն սկսեալ ուղիղ զիջով պիտի հասնի ի Տուզա
պուստու . նմանապէս յայտնեց ձեզայս շինութեան ծա
գիւր օգուտները ի մասին ընդհանուր շահուց և մանա
ւորապէս քաղաքին առեւտրական գործոցը նկատմամբ :

Բերալս եմ ծանուցանելու ձեզ այսօր, վսե . դեսպան,
թէ այս առաջարկութիւնը վաւերացաւ կայսերական
կառավարութեան և ծովեզերքին շինութեան արտօնու
թիւնը շնորհուցաւ ընկերութեանը՝ որ կը խնդրէր զայն
Հասարակաց օգտին վերաբերեալ այս ձեռնարկութիւնը
մօտեցաւ ի գործ պիտի գրուի, հետեւաբար աւելորդ կը
համարիմ վերահաստատել այն ամեն դիւրութիւնները
որ այս շինութեան պիտի ծաղկէ ձեր վեհապետին հպա
տակարը համար, որոնք առեւտրական յարաբերութիւն
ներ ունին Իզմիրի հետ, որ արեւելքի զլուստը նաւա
հանգստաց մէկն է : Սակայն հարկ կը համարիմ ծանու
ցանել, թէ ի փոխարէն այս դիւրութեանց ուրիշտուրք
մի պիտի չպահանջուի վաճառականներէն որ աւելի ըլլայ
այն ծախքին, զորս կը վճարեն այժմ՝ յամաքէն նուր
դինքն և նաեւ դուրս հանելու աղքատաց համար : Բայ
յայտմանէ արժան կը համարիմ իմաց տալ ձեզ, թէ նո
ւերը պարտաւորեալ չեն ծովեզերքին մերձեակաւ ազատ
են ապրանքին մաքսատունը հանել և անկէց բեռնաւո
րել . իսկ ծովեզերքի տուրքը անոնք միայն պիտի վճա
րեն, որ կուզեն իրենց ապրանքը ծովեզերքէն անցնել :

Աւտի համոզեալ եմ վսե . դեսպան, թէ պիտի բա
րեհանգ ծանուցանել Իզմիր գաղութը ձեր տէրութեան
հիւպատոսին, որպէսզի իւր ամեն գործադրութիւնը մա
տուցանէ այս ձեռնարկութեանը՝ անոր յաջողութիւնը
փութացնելու և ապահովելու համար :

Մնամ բաղում յարգանք և այլն .

(Ստորագրեալ :) ՅՈՒՍԵ

Կայսերական կառավարութիւնը՝ Պատրիարքարա
նի և հիւանդանոցի նեղ վիճակը և անտանելի չքա
ւորութիւնը իմանալով՝ արժան համարեցաւ իւր
իշխանութեամբ կարողարեւ զայն . ուստի Բարձ
րագոյն Պաշտօն հրամանաւ Յանձնաժողով մի կազ
մուցաւ, որ ազգային տրոց ծրագիր մի պատրաստէ
Այս ծրագիրը կայսերական կառավարութեան վա
ւերանալէ ետեւ . հարկաւ անոր գործադրութեամբ
աղղային տուրքը պիտի ծաղկուի և այս կերպիւ սահ
մանադրական բանակութիւնները պիտի դադրին
թէ՛ լրագրաց մէջ և թէ՛ երեսփոխանական ժողովոյն
մէջ որ կը գանդաղի գումարուիլ : Յիշեալ Յանձնա
ժողովոյն անդամներն են զերա . Կերսէս եպիսկո
պոս, Բարունակ-Պէլ, Գեորգ Էֆէնտին Փափագեան
Սիւնաս Էֆէնտին Սիւնասեան, Զօհաննէս Էֆէնտին
Սուրենեան, Պօղոս Էֆէնտին Աշնանեան .

— Փարիզէն ամսոյս 4-16էն գումար հեռագիր մի
կը ծանուցանէ թէ վսե . Աղաթօն Էֆէնտին հի
ւանդութիւնը թեթեւացած և վտանգը անհետ եղած է :
— Իբրանանու ընդհանուր կառավարիչ վսեմա .

